

FORMIRANJE ZBORA NARODNE GARDE

U proljeće 1991. godine Hrvatska je bila pod velikim pritiskom. Uz pobune srpskog stanovništva i događaje na Plitvicama i u Pakracu, konstantno je prijetila opasnost vojne intervencije JNA kako bi se očuvala Jugoslavija. Posljedično se javila potreba da Hrvatska osnuje vlastite vojne snage, što je bilo potrebno učiniti unutar okvira zakona Jugoslavije, s obzirom na to da je Hrvatska još uvijek bila njezinim dijelom.

U skladu s tim, reorganiziraju se policijske snage te se osniva **Zbor narodne garde**, preteča Hrvatske vojske. No, budući da je Hrvatska još uvijek bila u sastavu Jugoslavije, to se moglo obaviti jedino unutar Ministarstva unutarnjih poslova. Zbog toga se, u skladu sa saveznim i republičkim zakonima, MUP reorganizirao i preustrojio u vojno-policijske postrojbe.

Stvarno i službeno ustrojavanje započelo je 10. svibnja 1991. godine, a do kraja svibnja osnovane su i prve četiri brigade – **“Tigrovi”**, **“Gromovi”**, **“Kune”** i **“Pauci”**. Nakon formiranja Zbora narodne garde, **28. svibnja 1991.** godine održalo se povijesno postrojavanje na stadionu NK Zagreba u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu. Ovim se događajem pred punim stadionom željelo ohrabriti građane Hrvatske te podići moral pred prijetnjom od agresije. Na stadionu se postrojilo oko 800 vojnika, nekoliko protuzrakoplovnih sustava, oklopnih vozila i transportera. Osim toga, svečanosti su prisustvovala i Počasna predsjednička garda, postrojba sinjskih alkara te glazba ZNG-a. sve su jedinice prisegnule:

KRANJČEVIĆEVA

<https://www.youtube.com/watch?v=fnYDGKWypvw>

TIGROVI

1. mehanizirana gardijska brigada "Tigrovi" bila je najelitnija i najbolje opremljena vojna postrojba Hrvatske vojske. Vojna baza i zapovjedništvo jedinice bilo je u Zagrebu. Utemeljena je 5. studenog 1990. u vojnoj bazi Rakitje. Pripadnici su bili hrvatski dobrovoljci i policajci.

Kada je rat počeo, Prva brigada se zaputila u **Istočnu Slavoniju**, koja je bila najteže napadnuta. Jedan dio Tigrova je sudjelovao u Vukovarskoj bitki. Kako je grad bio pod teškim napadima od jakih tenkovskih i mehaniziranih snaga Jugoslavenske narodne armije, ubrzo je bio opkoljen i pod opsadom. Dio vojnika Prve gardijske brigade je ostao unutar grada, ali su neki od opkoljenih vojnika uspjeli izvesti proboj i pobjeći prije pada grada.

Sredinom 1992, brigada je poslana u deblokadu opkoljenog Dubrovnika, što je uspješno završeno i najjužniji dio Hrvatske je potpuno oslobođen do kraja godine. Dijelovi brigade bili su uključeni u Operaciju **Maslenica** tijekom 1993. godine.

U svibnju 1995, za vrijeme Operacije Bljesak, Tigrovi su vodili jedan od dva glavna napadna pravca koji su razdijelili i uništili srpske snage u Zapadnoj Slavoniji. Brigada je sudjelovala i u operaciji Oluja.

GROMOVI

2. gardijska brigada "Gromovi" bila je jedna od najelitnijih postrojbi Hrvatske vojske. Ustrojena je 15. svibnja 1991. u vojarni "Trstenik", **pokraj Dugog Sela**, gdje je formirano zapovjedništvo brigade i **prva pješačka bojna „Crne mambe“**, a njezina ratna zastava prvi se put zavijorila na postrojavanju u Kranjčevićevoj. Brigada je prvotno bila u sastavu MUP-a, odnosno Zbora narodne garde koji je bio temelj za stvaranje buduće Hrvatske vojske

Ratni put Gromova započeo je već početkom lipnja 1991. godine na mostu Mladosti u Zagrebu zaustavljanjem tenkova tadašnje JNA. Sudjelovali su u obrani Karlovca, Duge Rese i Topuskog, u borbama na Banovini, branili su Petrinju, Sisak, Komarevo, Sunju...

Gromovi su sudjelovali i u operacijama deblokade Južnog bojišta (operacija Tigar) te u Bosanskoj Posavini. Dali su i izniman doprinos u operaciji **Maslenica, Bljesku, Oluji**.

KUNE

Hrvatska 3. gardijska brigada "Kune" ustrojena je 29. travnja 1991. godine u **Vinkovcima**. Jedna je od 4 najelitnije hrvatske brigade. Početkom velikosrpske pobune brigada u suradnji sa snagama MUP-a, nastoji uspostaviti red i zakonitost na području Slavonije i Baranje. Tijekom 1991. godine na području grada Osijeka brigada je uključena u mnoge akcije u cilju obrane suvereniteta Republike Hrvatske.

U obrani grada Vukovara do njegovog zauzimanja od strane JNA neprekidno sudjeluje jedna bojna 3. gbr. U vrijeme najžešćih napada na Vukovar u studenom 1991. godine postrojba sa snagama jačine dviju pješačkih bojni pokušava izvršiti proboj okruženja Vukovara. 13. studenog 1991. godine posljednji pokušaj proboja za Vukovar. Prvi puta tijekom Domovinskog rata sudjeluje cijela brigada u akciji, do tada sudjelovanje bilo po bojnama i taktičkim grupama.

Tijekom 1995. godine 3. gardijska brigada je sudjelovala u operacijama oslobađanja okupiranog dijela, u vojnoj akciji Bljesak.

PAUCI

4. gardijska brigada je ustrojena 28. travnja 1991. godine, u jeku priprema za ustrojavanje Zbora narodne garde.

Brigadu su činili mladi redarstvenici, njih 130 iz središta za izobrazbu postrojbi za posebne namjene MUP-a PJP Kumrovec. U Split su stigli 30. svibnja 1991. godine. Većina je bila iz Livna, zatim iz Tomislavgrada, Kupresa, Širokog Brijega, Trebižata, Ljubuškog, Stoca i Bugojna. Obuka i ustrojavanje pojedinih postrojbi nastavlja se u bazi u **Resniku**. Sve borbene zadaće brigada je izvršavala pod geslom *In hoc signo vinces* (U tom znaku pobjeđuješ), a prvi

borbeni zadatak brigade je bila akcija oslobađanja Kruševa, koji je uspješno izvršen u srpnju 1991. godine. Potom su uslijedile obrambene, ali i oslobodilačke akcije od Zadra, Sinja, Drniša, Šibenika, Vodica, do oslobađanja Dubrovnika i dubrovačkog zaleđa u akcijama **Tigar** i **Vlaštica**. Nakon Dubrovnika i južnog bojišta brigada je sudjelovala u operaciji **Maslenica** koju je kao i sve operacije prije uspješno izvršila. Nakon Maslenice brigada sudjeluje u akcijama Zima '94., Skok-1 i Skok-2, Ljeto '95., a potom u akcijama **Oluja** i **Maestral**. Četvrta gardijska brigada položila je u Domovinskom ratu 194 žrtve. Pet gardista vodi se kao nestali, a 1600 ranjeno je ili je na drugi način stradalo. Brigadom su od njezina osnutka zapovijedali ratni zapovjednici: general **Ivo Jelić**, general **Mirko Šundov** i general **Damir Krstičević**.

HIMNA: <https://www.youtube.com/watch?v=suyWtCXzO5U>

POGREB: <https://www.youtube.com/watch?v=lxFX-idEwYk>

Andrija Matijaš Pauk

„Kad krenemo, gorjet će nebo i zemlja“. Po toj je rečenici, izgovorenoj uoči akcije Maslenica, ostao zapamćen legendarni junak Domovinskog rata, general-bojnik **Andrija Matijaš zvan Pauk**. Konkretan, jezgrovit, urođenog autoriteta kojim je ulijevao samopouzdanje svojim vojnicima. Na bojištu uvijek prvi, a tako je bilo i 9. listopada 1995. kad je sa svojom postrojbom drugog dana operacije Južni potez na oklopu krenuo u bitku kod Mrkonjić Grada. Iako tijekom Domovinskog rata nije izgubio niti jednu bitku, nažalost, kraj ove nije dočekaao, poginuo je nakon što je protuoklopna raketa pogodila njegov oklopni transporter.

SOKOLOVI

5. gardijska brigada zvana "Sokolovi" (katkad zvana i "Slavonski Sokolovi") bila je hrvatska vojna postrojba ustrojena 25. listopada 1992. godine u [Vinkovcima](#). Sastavljena je većinom od postrojbi iz Slavonije, najvećim dijelom od pripadnika 204. vukovarske brigade, 108. brodske brigade, 109. vinkovačke brigade. Jedini zapovjednik brigade bio je [Ivan Kapular](#).

Pripadnici brigade djelovali su i prije ustrojstava na bojištima u Istočnoj Slavoniji braneći Vukovar, Osijek, Vinkovce i druge gradove.

Početkom 1993. godine brigada je preseljena u obranu zadarskog zaleđa. Tijekom obrane Zadra

Sokolovi uspješno odbijaju srpske napade i u nekoliko navrata uništavaju ubačene neprijateljske izvidnike i diverzante. Sudjeluju u Operaciji **Maslenica**.

112. BRIGADA

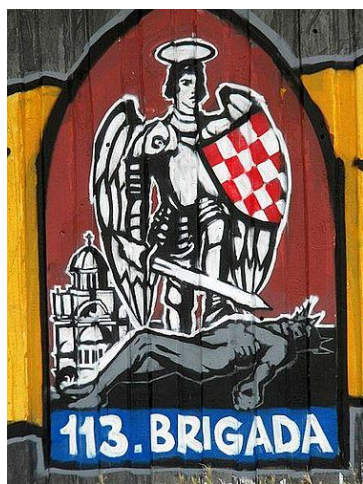
je jedna od ratnih brigada koja je sudjelovala u Domovinskom ratu. Brigada je osnovana na početku rata 27. lipnja 1991. u **Zadru**, a već je u listopadu imala zadatak obrane Zadra na liniji Pag - Ražanac - Zadar koja je završila do siječnja 1992. U nastavku rata, brigada se iskazala u operacijama **Maslenica i Oluja** kao i u operacijama na području Bosne i Hercegovine. Brigada je djelovala sve do Božića 1995. kada je demobilizirana.

Tijekom rata 74 branitelja brigade dala su život dok su dva branitelja nestala tijekom rata.

113. BRIGADA

Kroz 113. brigadu Hrvatske vojske, koju se od osnutka nazivalo **113. šibenskom brigadom**, prošlo je osam tisuća pripadnika te 18 tisuća ročnih vojnika u 33 naraštaja. Prvi zapovjednik brigade bio je Ante Ljubičić, a nastala je od 70 posto pričuvnog sastava policije, uglavnom dragovoljaca koji su u to vrijeme već bili pripremljeni i obučeni.

Posebno se istakla u obrani Šibenika, kada je zajedno s policijom obranila Šibenik i spriječila srbočetničke snage da presjeku Hrvatsku između Krke i Zrmanje. Šibenska 113. brigada je na svom borbenom putu prošla mnoga ratišta, od Rujanskog ratnog podviga na Šibenskom mostu, preko skradinskog zaleđa, Pakova Sela, Dragišića, Gradine, Nos Kalika i miljevačkih sela, preko neretvanske doline do dubrovačkog juga, do slavnih akcija Oluja i Maestral. S posebnim pijetetom brigada njeguje sjećanja na svojih 66 poginulih pripadnika.

163. GARDIJSKA BRIGADA

Početkom agresije na Hrvatsku ukazala se potreba za osnivanjem jedne postrojbe Hrvatske vojske čije bi zadaće bile braniti i obraniti šire područje Dubrovnika, od Konavala do Dubrovačkog primorja. Osnovana je 163. brigada.

U svibnju 1991. godine nekolicina domoljuba osniva prvi dragovoljački odred. Odred se sastojao isključivo od dragovoljaca koji su bili spremni braniti jug Hrvatske. U to vrijeme odred je bio nenaoružan, točnije samo rijetki pripadnici su posjedovali oružje i to uglavnom lovačke puške i pištolje. U rujnu iste godine u grad Dubrovnik stiže prvi manji kontigent naoružanja, pa se pripadnici odreda naoružavaju i nakon sedmodnevne obuke prva naoružana grupa sastavljena od 10-tak pripadnika 15. rujna 1991. godine kreće na prvi borbeni položaj u selo Bosanku na istočnoj padini brda Srđ.

U studenom 1991. godine Dubrovnik je potpuno opkoljen i blokiran od ostatka svijeta. Dana 6. prosinca 1991. godine, za vrijeme najžešćeg napada u dubrovačkoj povijesti, na prvim crtama obrane nalazilo se točno 163 branitelja, koji su potpomognuti topničkom vatrom malobrojnih minobacača uspjeli obraniti Dubrovnik. Nedugo nakon toga napada, točnije 16. siječnja 1992. godine osnovana je 163. brigada HV, a naziv 163. je dobila po broju branitelja na prvoj crti obrane za vrijeme najžešćeg napada 6. prosinca 1991. godine.

NAPAD NA DUBROVNIK

<https://www.youtube.com/watch?v=vHliTL7d9Pg>

SATNIJA HRVATSKIH UMJETNIKA

Hrvatska umjetnička društva su krajem ljeta 1991. godine utemeljila Zbor hrvatskih umjetnika koji su željeli braniti Hrvatsku. Zbor hrvatskih umjetnika priključio se Zboru narodne garde i organizirao Satniju hrvatskih umjetnika. Satnija se predstavila javnosti na smotri 20. listopada 1991. godine u Maksimiru pod Mogilom (spomenikom podignutim 1925. godine, na tisućljetnu obljetnicu Hrvatskog kraljevstva). Ratni zapovjednik te postrojbe bio je književnik **Josip Palada**, a zamjenik **Hrvoje Hitrec**. Glavni stožer ZNG-a naložio je Satniji hrvatskih umjetnika da obilazi prve crte bojišnice i da dokumentirano svjedočiti o Domovinskom ratu.

Satniji su se priključili umjetnici svih profila, od književnika, glumaca, slikara, kipara, plesača, baletana, pjesnika, redatelja, kaskadera, glazbenika... Jednako oni mlađi, poput Vinka Brešana ili Jurice Pađena i cijele grupe Aerodrom, kao i oni u zrelijim godinama. Također, nisu tu bili samo umjetnici nego i umjetnice – Jasna Bilušić, Perica Martinović i Grozdana Cvitan.

Književnik Hrvoje Hitrec i glumac Žarko Potočnjak s ratnim kolegama umjetnicima u Dubrovniku.

OSLOBOĐENJE HRVATSKOG TERITORIJA

REPUBLIKA SRPSKA KRAJINA

OSLOBOĐENJE DUBROVNIKA VOJNA OPERACIJA SPALJENA ZEMLJA

